

ENKELE BESCHOUWINGEN OP HET GEBIED DER PROTHETISCHE TANDHEELKUNDE

Het examen, de studenten, de „beperkte tandprothese”

DOOR

J. G. SCHUIRINGA.

Lectrice in de prothetische tandheelkunde.

Naar ik verneem zijn bij het debat tusschen collega Nord en een der tandtechnikers, 30 Oct. l.l. te Den Haag gehouden, enkele namen vermeld van studenten (niet van de laatste jaren), die door technikers, wier namen mij niet zijn genoemd, indertijd werkzaamheden voor hun examen zouden hebben laten vervaardigen.

Bij buitenstaanders zou hierdoor een onjuiste meening omtrent de waarde van het tandartsendiploma post kunnen vatten. Eenige toelichting mijnerzijds omtrent de inrichting van het practisch examen wil mij dan ook wenschelijk voorkomen.

Het examen bestaat uit een theoretisch en een practisch gedeelte voor de prothetische afdeling.

Door de bespreking van de behandelingsmogelijkheden van een of meer gevallen, hetzij gipsmodel of patiënt, krijgt elke student gelegenheid van zijn inzicht in en theoretische kennis van de prothetische tandheelkunde blijk te geven, evenals door de schriftelijke behandeling van een geval.

Het practisch gedeelte bestaat in de behandeling van een patiënt: het nemen van een afdruk, het vervaardigen van kroon- of brugwerk of prothese, dikwijls combinaties hiervan, en zoo noodig, het voorbereiden van den mond voor deze behandelingen. Dit alles wordt geregeld door mij gecontroleerd. De onderhandenzijnde werkstukken worden na elken werktijd in mijn

kamer weggesloten, om eerst bij den aanvang van den volgenden aan den student teruggegeven te worden. Ook op dit ingeleverde werk heeft contrôle plaats. Een schriftelijk verslag van alle verrichte werkzaamheden wordt dagelijks door den student ingevuld, en voor zoover noodig bij de administratie overgenomen.

Bedoelde fraude zou o.a. plaats kunnen hebben doordat de student met hulp van een techniker buiten het Instituut een duplicaat van het opgegeven werkstuk vervaardigt, en hiervoor den patiënt bij zich aan huis laat komen, of doordat de student een nog niet door mij gecontroleerd werkstuk nalaat in te leveren en met behulp van een techniker verder afwerkt; om redenen van paedagogie zal ik geen verdere variaties vermelden. Ik ken geene uitvoerbare methoden om dit alles onmogelijk te maken.

Den student bij aankomst of vertrek steeds laten fouilleeren of gedurende den examentijd buiten de behandelingsuren bewaking van student en ook van patiënt is niet door te voeren.

Toch kan het aandeel van den techniker in werkelijkheid op de beoordeeling slechts geringen invloed hebben en in geen geval kan het verleend hebben van technische hulp eenig bewijs zijn dat hun bekwaamheid in het uitoefenen der prothetische tandheelkunde even groot of grooter zou zijn dan die der fraudeerende studenten:

immers: ze zullen steeds getracht hebben toe te passen de theorieën der protheseleer, zooals de *student* die op colleges *kon* en bij zijn verplichte responsiebeurten *moest* bestudeeren;

het betreft altijd een patiënt waar eerst door *mij* de uit te voeren behandeling is vastgesteld en meestal reeds maanden tevoren de noodige extracteuse en eventueel grootere of kleinere operaties hebben plaats gehad, waar eveneens is vastgesteld dat er geen al of niet infectieve mondaandoeningen meer voorkwamen. Bovendien zijn het nimmer abnormaal moeilijke gevallen. Deze vind ik niet geschikt op een examen, waar in den regel slechts één patiënt wordt behandeld, en de student toch reeds onder ongunstige psychische omstandigheden werkt, bovendien een examen toch altijd opgevat moet worden als een

gelegenheid om eerder te onderzoeken wat de student *wèl*, dan wat hij *niet* kent of weet.

Dat de onbetrouwbare elementen, de „ongewenschte collega's”, in iedere corporatie, evenmin aan onze Universiteit als aan die in het buitenland weerstand konden bieden aan de vele gelegenheden tot bedrog, die een prothetische afdeeling nu eenmaal eigen zijn, was mij reeds jaren bekend. Ook het examen is, als alle examens, hiernaar ingericht; het theoretische gedeelte is bij de beoordeeling van zeer veel invloed en van het praktische komt hiervoor slechts in aanmerking wat ik zelf kon controleeren. Vandaar dat een eindelijk na lang tobben er redelijk uitzierende kroon of prothese als niet voldoende moet worden genoteerd indien ik de verschillende stadia door den student zeer onvoldoende zag uitvoeren. Dit laatste geldt eveneens voor de tentamens.

Ofschoon slechts een gering percentage der studenten ernstig bedrog tracht te plegen, blijft het feit even afkeurenswaardig.

Niet alleen doordat die enkelen den goeden naam van ons corps op ernstige wijze schaden, maar ook omdat zij een gevoel van wantrouwen scheppen van de docenten ten opzichte van alle studenten. Mij persoonlijk maakt deze kleine groep het examineeren tot een uiterst onaangename plicht, daar zij mij noodzaken de strengste contrôle op *alle* candidaten uit te oefenen, daar alleen op deze wijze dit voor de enkelen, die ik met reden wantrouw niet openlijk beleedigend wordt.

Aan den anderen kant maakt de onderlinge naijver onder de studenten het den examinerator dikwijls niet gemakkelijk om examinandi die geen flair hebben om examen af te leggen een weinig op dreef te helpen, daar de beschuldiging van partijdigheid in zoo'n geval onmiddellijk gereed ligt.

Meerdere studenten zouden misschien kunnen ophouden met in hun docenten zoo iets als hun natuurlijke vijanden te zien of als een onsympathieke hinderpaal op de jacht naar het diploma, en hen weer als hun goede vrienden beschouwen, indien de zeer vele goede elementen er toe konden besluiten meer vertrouwen in hun eigen gunstigen invloed op hun omgeving te

hebben, die onwaardige toestanden niet als een onontkoombare fataliteit te aanvaarden en den zedelijken moed te hebben de ongewenschte elementen onder hen onderling als zoodanig te signaleeren.

Een der grootste beletselen voor een openhartige en aangename verstandhouding tusschen studenten en docenten zou hiermede uit den weg zijn geruimd. Het slappe excuus dat de mobilisatie-tijd toch zoo demoraliseerend op hun generatie werkte en dat de malaise thans zoovele zwakke karakters tot oneerlijke handelwijzen doet vervallen, mag dan maken dat hen dit milder wordt aangerekend dan in normale omstandigheden, een feit blijft het, dat zulke personen niet geduld kunnen worden in posities waar betrouwbaarheid een eerste vereischte is, en, in het belang der patiënten, in een tandarts even onmisbaar als kennis van en vaardigheid in zijn beroep.

In dit verband kan het voor de tandheekunde ook nog een voordeel worden, dat haar goudmijnen, waar de laatste jaren te veel ongeschikte of ongewenschte elementen op afkwamen, door de malaise zijn uitgeput. Indien over vier jaren het overmatig aantal studenten dat zich thans nog voorbereidt voor de praktijk, ook de maatschappij is ingetrokken, zullen de financiëele vooruitzichten wel zoo weinig aantrekkelijk zijn geworden, dat meer dan thans uitsluitend personen met werkelijke belangstelling in de tandheekunde zich er nog voor zullen aanmelden. Dan is er ook eenige kans dat ons onderwijs niet meer is in hoofdzaak massafabricage van practici met al de ergernis aan dezen toestand verbonden, maar dat het ook door de klinische docenten met hun thans benauwend dicht bevolkte practicum zalen eindelijk weer geleid kan worden in de richting van wetenschappelijk hooger onderwijs.

Wat nu de aanleidende oorzaak tot dit artikeltje aangaat: Beschouwd uit het oogpunt van taktiek was het van de zijde der technikers niet handig om zelf met deze feiten voor den dag te komen op een debatavond waar zij hunne aanspraken op het zelfstandig uitoefenen van een deel der tandheekunde juist wilden bepleiten.

Het willens en wetens tegen betaling meewerken aan bedrog wordt algemeen als een zeer laakbare handelwijze beschouwd. Dat men dit zelf zoo weinig inziet, dat men niet schroomt het wereldkundig te maken om zijn positie ten opzichte der andere partij naar men meent te versterken, maakt het niet beter.

Ligt in een zoodanige „ruimheid van opvatting” niet eerder een bezwaar tegen het toekennen van de bevoegdheid tot het zelfstandig behandelen van patiënten, wier belangen de operateur tot de zijne moet maken, en waarbij het goed vertrouwen zulk een overwegende rol speelt?

Het onderwerp eischt trouwens een rustiger beschouwing dan op vergadering of debatavond mogelijk is.

Het volgende heb ik onder meer bij die „billijkheids-quaestie” door niemand aangeroerd gevonden:

Het wordt wel eens voorgesteld alsof de tot 1913 min of meer bedektelijk patiënten behandelende tandtechnikers bij geleidelijke naleving van die nieuwe regeling ongeveer broodeloos zouden zijn geworden. Evenwel was het na 1913, blijkens het groot aantal tandtechnische laboratoria of voor een of meer tandartsen werkende technikers toch zeer goed mogelijk om uitsluitend als techniker een goed inkomen te verdienen. Was het dan noodzakelijk om door te gaan met *toen* toch *zeker* strafbaar geworden beunhazerij in de tandheelkunde? En een regeling als van 1913 was toch reeds zeer lang te voorzien geweest? Bovendien was de wettigheid van hun handelwijze toch reeds lang door meerderen betwist.

Verschillende bezwaren tegen het uitoefenen der praktijk bij onvoldoende theoretische kennis hiervoor zijn den laatsten tijd naar voren gebracht. Het is niet te verlangen van niet-wetenschappelijk opgeleiden als de technikers zelf, of van leeken, dat zij zouden inzien waarom juist dit tekort bezwaren moet opleveren, die men niet ongestraft kan wegredeneeren.

In eerste instantie schijnt het mij de taak der juristen om uit te maken of vóór 1913 die beweerde bevoegdheid (niet „bekwaamheid”) bestond.

Bestond deze wèl, dan komen de personen die de beslissing te nemen hebben misschien te staan voor het altijd onaangename „conflict van plichten”; eenerzijds: het algemeen belang, en wel het voorkomen van een schrede terug wat betreft het behartigen van de belangen der volksgezondheid; anderzijds: het persoonlijk belang eener kleine groep.

Zou evenwel die bevoegdheid vóór 1913 blijken niet vast te staan, dan heeft er toen geen onbillijkheid plaats gevonden, die nu hersteld zou kunnen worden en zou hiermede de aanleiding tot het nieuwe wetsvoorstel vervallen.

Utrecht, November 1924.

Naar aanleiding van het bovenstaande wil ondergeteekende nog even opmerken, dat de bewering, dat technici examenwerk zouden hebben vervaardigd voor a.s. tandartsen op den bewusten debatavond alleen moest dienen om het aanwezige lekenpubliek te intimideeren. Want alhoewel het feit op zichzelf natuurlijk zeer ergerlijk is, weten ook de technici heel goed dat het allerminst bewijst dat zij daarom iets afweten van de tandvervangkunst of dat de tandartsen dit niet zouden weten. Ook bewijst het niet, dat de nerveuse examinandus het zelf in normale omstandigheden *niet* zou kunnen.

Verder schijnen de bewuste feiten te dateeren van eenige jaren her en moest de debater van dien avond dat ook wel weten, maar het kwam niet in zijn kraam te pas het te vertellen en dus moest ik op dat oogenblik wel aannemen dat het ook thans nog voorkwam.

Intusschen is het goed dat wij nu weten, primo dat dit niet het geval is en secundo, dat ook bij toepassing van deze frauduleuze methoden, het oordeel van den examiner hierdoor al zeer weinig wordt beïnvloed. Zóó weinig zelfs, dat men zich afvraagt of men niet beter het geheele contrôle-systeem achterwege kan laten om zijn oordeel uitsluitend te bepalen naar aanleiding van datgene wat men den candidaat heeft *zien* verrichten.

NORD.